

शेततळ्याची कमया

कृषी समृद्धी प्रकल्प हा लहान व गरीब शेतकऱ्यांच्या आर्थिक स्तर उंचा वण्यासाठी सर्वोत्तम प्रयत्न करून अवशक्तेनुसार राबवला जातो. गावानुसार गरजा बदलतात तसा प्रकल्पही गरजेनुसार राबवला जातो, उगाच जी गरज नाही परंतु टारगेट आहे म्हणून प्रकल्प राबवला जात नाही. प्रत्येक गावात गाव वकास समिती स्थापन करून प्रकल्प थार्वीतांनाच गावकर्यांचे सुद्धा वचार घेतले गेले असा हा लोकां भमुख प्रकल्प.

पांढरकवडा हा आदिवाशी बहुल तालुकका, कपाशी हे मुख्य पक तर तूर हे आंतर पक हीच पध्दत पूर्वापार चालत आली आहे, बहुतेक क्षेत्र कोरडवाहू त्यामुळे एकच पक घेतल्या जाते, खाली काला दगड त्यामुळे वहिरीला तोटके पाणी, पाणी मुर वण्याची अत्यंत आवश्यकता परंतु ते काम करण्यास पैसा नाही, अशा परिस्थितीत एक पक न शबाच्या व निसर्गाश्या भरवश्यावर घ्यायचे व इतरत्र मोल मजुरी साठी जायचे हे लहान शेतकऱ्यांचे नियम काम,

हीच परिस्थिती ओळखून कामधेनु संस्थेने शेतकऱ्यांच्या गाव बैठका घेवून छोट्या शेतकऱ्याला शेततळे कसे लाभदायी ठरू शकते हे पटवून दिले व तालुक्यात वेगवेगळ्या आकाराचे क्षेत्रांनुसार एकूण ६८ शेततळ्यांचे काम पूर्ण केले, काही ठिकाणी कठीण दगड लागला तरी संस्थेने जिद्दीने काम पूर्ण केले त्याचे फलस्वरूप खोदकाम करतांनाच काही शेताल्याला उन्हाळ्यात पाणी लागले तर काहींच्या कोरड्या वहिरी पुन्हा सुरु झाल्या, तर काहींनी

मत्स्य उत्पादनाचा प्रयोग केला. निवडक शेतकऱ्यांच्या प्रति क्रया त्यांच्याच शब्दात इथे देत आहोत.

मी लुकेश जनार्दन ठाकरे मौजे पहापळ ता.पांढरकवडा, माया जवळ ५ एकर कोरडवाहू वावर त्यात कापूस तूर घेत होतो. कधी पाणी लय तर कधी एकदम कमी दोन्ही परिस्थितीत मरण व्हायचं, जवळच्या पाण्या शवाय काही खर नाही जमीनीच आपल्यालेच काहीतरी करा लागते म्हणून बँकेच कर्ज काढल व काही घडमोड उस्नेपास्ने करून वहिर खोदली पण न शबाने साथ दिली नाही खूपच कमी पाणी लागल, शेवटी पैसा सरला. बँकेच कर्ज होवून बसलं, कस फेडाव याची चंता पण

घरच्यांनी हिम्मत दिली, घरच्या शेती सोबत मोलमजुरीही करू लागलो, वडील म्हातारे त्यांच्या कडून मजुरी होईना पण घरच्या शेतात हातभार लावत. वर्षे गेले अशातच गावामध्ये कृषी समृद्धी प्रकल्पाची मटिंग झाली काय नवीन म्हणून जावून बसलो तवा कामधेनु संस्थेचे कर्मचारी प्रकल्पा वषयी माहिती सांगत होते व ज्यांना आवश्यकता आहे त्यांना शेततळे मळेल म्हणून समजले,

लगेच मी साहेबांना वनंती केली तवा गावातीलच गाव वकास समिती मधून लाभार्थ्यांची निवड होईल म्हणून सांगतले, मी लगेच तुसार्था दिवशी आमच्या सचवाची श्री. करपे यांची भेट घेवून त्याला पण शेततळ्या वषयी वचारले त्याने कामधेनु संस्थेचे श्री सुधीर देवळे साहेबांशी माये फोनवर बोलणे करून दिले. त्यांनी मला सचवाकडे सर्व कागदपत्र जमा कराले सांगतले, दरम्यान सुधीर साहेब त्यांच्या तांत्रिक अधिकार्यासोबत माझ्या शेतात आले व जागेची पाहणी केली. उतार पाहून जागा निश्चीत केली व २०*२०*३ चे शेततळे घेण्याचे ठरले

,सगळे एवढे फटाफट झाले क १० ते १५ दिवसान शेततय होवून गेल. शेततयाला ४२७०९ रु खर्च झाला आसे स चवाने सां गतले .

पहिल्याच वर्षी शेततये पूर्ण भरले ,नेहमी प्रमाणे मधातच पाण्याने चाट देली तवा पर्हाटिले पाणी देन जरूरी वाटू राहील होत ,पण अडचण होती ती पंपाची ,आधीच अंगावर कर्ज आता कसा बंदोबस्त कराव ,असेच कामधेनु संस्थेचे कर्मचारी गावात आले होते तवा त्यायलेच वचारल व अडचण सां गतली त्यांनी दुसऱ्या दिवशी फोन करून सां गतलं क कृषी वभागात ५०% सब सडी वर पंप आहे म्हणून सां गतलं ,मी कागदपत्र घेवून गेलो व त्यांनी कृषी वभागात येवून मला पंप भेटण्यास मदत केली.

मर्ची व वांगे लागवड केली

शेततया मुळे दोन फायदे झाले पाणी दिल्यामुळे जिथे मले 3 क्वी. कापूस व्हायचा तिथे एकरी ७ झाला व तुरीही दुप्पट पकली व वहिरीची पण पातळी वाढली . त्यामुळे पकाचे नियोजनही बदलले मागच्या वर्षी पासून १एकर वर भाजीपाल्याची लागवड केली व रब्बी चना घेण्यास सुरवात केली ,त्यामुळे ८ते १० महिने शेतातच काम सुरु राहते व भाजीपाल्यामुळे काहीना काही पैयसे निय मत भेटत रायतात.

आता माया वावरत लाईन आली आहे त्यामुळे वहीर व शेततालाव दोन्हीचे पाणी वापरता येते. उत्पन वाढल्यामुळे कर्जाची पण फेड चालू केली.

कृषी समृद्धी न माया शेतात व घरात समृद्धी यायला लागली त्याबद्दल प्रकल्पाचे व कामधेनु संस्थेचे आभार मानतो .